

4. Pidlisnyi P. I. (2016). Rol konteineryzatsii zmishanykh vantazhnykh perevezhen u rozvytku svitovoi torhivli. *Ekonomichnyi forum - Economic Forum*, 3, 67-81 [in Ukrainian].

5. Proekt Zakonu Ukrainy «Pro multimodalni perevezennia» vid 23.10.2020 r. № 4258. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70239. [in Ukrainian].

Семенова Марина Володимирівна
кандидат юридичних наук, науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України,
адвокат АБ «ЮФ «Семенова і Партнери»
ORCID: 0000-0002-2216-4343

АКТУАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Доповідь присвячена дослідженню діяльності суб'єктів колекторської діяльності та аналізу змін щодо врегулювання правовідносин, що виникають під час врегулювання простроченої заборгованості, які було внесено Законом України № 1349-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту боржників при врегулюванні простроченої заборгованості».

Ключові слова: колекторська компанія, колекторська діяльність, прострочена заборгованість, споживче кредитування.

Semenova Maryna
Ph.D, research officer of the Scientific Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of the NALS of Ukraine,
Attorney-at-law of «Semenova and Partners» LF
ORCID: 0000-0002-2216-4343

CURRENT INNOVATIVE ISSUES OF LEGAL REGULATION OF COLLECTOR ACTIVITY

The scientific work is devoted to the study of the activities of collectors and analysis of changes in the settlement of legal relations arising during the settlement of overdue debts, which were introduced by the Law of Ukraine № 1349-IX «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Debt Protection in Settlement of Overdue Debts».

Keywords: collection agency, collection activity, overdue debt, consumer lending.

19.03.2021 року Верховна Рада в другому читанні прийняла Закон України № 1349-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту боржників при врегулюванні простроченої заборгованості» (Далі – Закон № 1349-IX), яким було внесено зміни до наступних нормативно-правових актів: Закон України «Про Національний банк України»; Закон України «Про споживче кредитування»; Закон України «Про банки і банківську діяльність»; Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Вказаний закон набрав чинності з дня, наступного за днем його опублікування, 14 квітня 2021 року, та вводиться в дію через три місяці з дня набрання ним чинності, крім абзаців четвертого - шостого підпункту 1 пункту 3 розділу I цього Закону, які вводяться в дію з 2 липня 2021 року та норм Прикінцевих та перехідних положень, які стосуються вимог щодо умов здійснення взаємодій колекторів із боржником, які набрали чинності з 14 квітня 2021 року.

Зміни, які було внесено Закон № 1349-IX є без перебільшення інноваційними, оскільки до прийняття вказаного Закону чинне законодавство не містило чітких правил поведінки ані щодо суб'єктів, які займаються колекторською діяльністю, ані щодо обов'язкових єдиних вимог до етичної поведінки та правил взаємодії таких осіб з боржником під час врегулювання простроченої заборгованості.

Для того, щоб зрозуміти, що змінилося ків необхідно розглянути як колектори діяли до прийняття Закону № 1349-IX.

По-перше, колекторська діяльність не була врегульовано законодавчо, відповідно не було контролю за діяльністю колекторів та відповідальності колекторів перед боржниками. По-друге, часто методи, які використовували колектори під час роботи з боржниками для спонукання останнього повернути борг, були неправомірними, нецивілізованими. Крім того, в деяких випадках колектори намагалися стягнути з осіб навіть неіснуючі борги.

Такі дії колекторів порушували низку статей Конституції України (статті 3, 21, 22, 32), Цивільного кодексу України (статті 3, 291, 301, 302, 308, 1076, 512), Закону України «Про інформацію» (ч. 4 ст. 23), Закону України «Про банки і банківську діяльність» (ч. 2, 3 ст. 10, ст. 60, 62) та можуть бути кваліфіковані як правопорушення, що передбачені Кримінальним Кодексом України, зокрема: ст. ст. 182, 189, 190, 195, 355 КК України.

Закон № 1349-IX запроваджує чіткі правила поведінки як для кредиторів, так і для колекторів під час врегулювання проблемної заборгованості та дійсно направлено на захист боржників від неправомірних дій колекторів.

Іноваційність нормативно-правового регулювання правил колекторської діяльності після прийняття Закону полягає в наступному:

Прийняття Закону № 1349-IX дозволяє: 1) створити правове поле для здійснення суб'єктами господарювання врегулювання простроченої заборгованості за договорами споживчого кредитування; 2) забезпечити захист прав боржників та третіх осіб під час врегулювання простроченої заборгованості за договорами споживчого кредитування, шляхом запровадження на законодавчому рівні вимог до етичної поведінки кредиторів та колекторських компаній під час взаємодії із споживачами; 3) організувати систему контролю за виконанням вимог до етичної поведінки шляхом визначення заходів впливу, які держава застосовуватиме до порушників цих вимог; 4) встановити запобіжники для недопущення на ринок колекторських послуг недобросовісних юридичних осіб або осіб, які не мають бездоганної ділової репутації.

Законом № 1349-IX, зокрема, встановлено поняття «колекторська компанія» та уточнено термін «врегулювання простроченої заборгованості».

Законом № 1349-IX вперше запроваджено умови діяльності колекторських компаній, які направлено на захист прав боржників, основними з яких є: можливість залучення колекторської компанії до врегулювання простроченої заборгованості, тільки у разі того, що така можливість передбачена умовами договору споживчого кредиту; встановлення вимог щодо взаємодії із споживачами та іншими особами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки), а саме:

Взаємодія колекторських компаній із споживачем, його близькими особами, представником, спадкоємцем, поручителем, майновим поручителем або третіми особами можлива тільки за умови, що така взаємодія передбачена договором про споживчий кредит та ці особи надали згоду на таку взаємодію (Далі – Особи, з якими може взаємодіяти колекторська компанія) . При цьому колекторські компанії не мають права повідомляти інформацію про укладення споживачем договору про споживчий кредит, його умови стан виконання, наявність простроченої заборгованості та її розмір іншим особам.

Під час врегулювання простроченої заборгованості взаємодія з вказаними особами може здійснюватися виключно наступним шляхом: 1) безпосередньої взаємодії (телефонні та відеопереговори, особисті зустрічі). Проведення особистих зустрічей з представниками колекторської компанії можливе виключно з 9 до 19 години, за умови що особа, з якою здійснюється взаємодія, не заперечує проти проведення з нею зустрічі та попередньо надала згоду на особисту зустріч під час телефонної розмови або окрему письмову згоду на це. Місце і час зустрічі підлягають обов'язковому попередньому узгодженню; 2) надсилання текстових, голосових та інших повідомлень через засоби телекомунікації, у тому числі без залучення працівника кредитодавця, нового кредитора або колекторської компанії, шляхом використання програмного забезпечення або технологій; 3) надсилання поштових відправлень із позначкою «Вручити особисто» за місцем проживання чи перебування або за місцем роботи фізичної особи. Необхідно звернути увагу на те, що колекторській компанії та особам, залученим колекторською компанією до безпосередньої взаємодії з Особами, з якими може взаємодіяти колекторська компанія,

прямо забороняється: 1) здійснювати дії, що зазіхають на особисту гідність, права, свободи, власність споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя та/або інших осіб, ставлять під загрозу життя, здоров'я, ділову репутацію зазначених осіб, а також використовувати погрози, шантаж, вчиняти інші незаконні (неправомірні) дії стосовно зазначених осіб; 2) вводити Осіб, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, в оману щодо: а) розміру, характеру та підстав виникнення простроченої заборгованості, а також наслідків, що настануть для Осіб, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, у разі невиконання умов договору про споживчий кредит; б) передачі питання про погашення простроченої заборгованості на розгляд суду, можливості застосування до боржника заходів адміністративного і кримінального переслідування; в) належності колекторської компанії, фізичних та юридичних осіб, залучених на договірних засадах колекторською компанією до безпосередньої взаємодії із Особами, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, до органів державної влади та органів місцевого самоврядування; 3) з власної ініціативи взаємодіяти із Особами, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, та/або з їхніми близькими особами у період з 20 до 9 години, а також у вихідні, святкові і неробочі дні; 4) взаємодіяти із Особами, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, та/або з їхніми близькими особами більше двох разів на добу, крім випадків додаткової взаємодії за їхньою власною ініціативою. Взаємодія за допомогою засобів зв'язку вважається такою, що відбулася, якщо в результаті такої взаємодії особі передано змістовну інформацію про розмір простроченої заборгованості (розмір кредиту, проценти за користування кредитом, розмір комісії та інших платежів, пов'язаних з отриманням, обслуговуванням і поверненням кредиту), порядок її погашення, розмір неустойки та інших платежів, що стягуються у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит або відповідно до закону; 5) приховувати інформацію про номер контактної телефону, з якого здійснюється дзвінок або надсилається повідомлення Особам, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, про поштову адресу або адресу електронної пошти, з якої надсила-

ється повідомлення, про відправника поштового або електронного повідомлення; 6) використовувати функцію (сервіс) автоматичного додзвону до Осіб, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, протягом більше 30 хвилин на добу; 7) використовувати на конвертах або повідомленнях, що надсилаються Особам, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, зображення, що можуть бути сприйняті як такі, що містять погрозу, розміщувати на конвертах або повідомленнях відомості, що прямо чи опосередковано вказують на наявність заборгованості, використовувати написи «виконавчий документ», «рішення про стягнення», «повідомлення про виселення» тощо, а також найменування органів державної влади, у тому числі осіб, які здійснюють повноваження у сфері примусового виконання рішень; 8) будь-яким чином повідомляти третіх осіб (крім Осіб, з якими може взаємодіяти колекторська компанія) про заборгованість споживача або здійснювати взаємодію з цими особами таким чином, щоб їм стала відома або могла стати відомою інформація про заборгованість споживача, крім випадків взаємодії з особою, стосовно якої споживач надав згоду на передачу їй інформації про наявність простроченої заборгованості, а також інших випадків, передбачених законом; 9) вимагати від споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя, а також його роботодавця та/або інших осіб прийняти на себе зобов'язання щодо простроченої заборгованості, якщо інше не передбачено договором про споживчий кредит або законом; 10) вчиняти дії, що завдають шкоду репутації, у тому числі діловій репутації, споживача, його близьких осіб, представника, спадкоємця, поручителя, або погрожувати вчиненням таких дій; 11) вимагати погашення заборгованості в інший спосіб, ніж передбачено договором про споживчий кредит або законом; 12) за власною ініціативою будь-яким чином взаємодіяти із споживачем або його близькими особами, якщо споживач письмово, шляхом надання всіх належним чином оформлених підтвердних документів, повідомив, що його інтереси при врегулюванні простроченої заборгованості представляє його представник; 13) проводити особисті зустрічі із Особами, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, без попереднього погодження таких зустрічей відпо-

відною особою; 14) будь-яким чином взаємодіяти з приводу укладеного споживачем договору про споживчий кредит з особами (крім споживача, його представника, спадкоємця, поручителя, майнового поручителя), які не надали згоди на таку взаємодію. Окрім того, не допускається з ініціативи колекторської компанії або третьої особи, яка діє від їхнього імені та/або в їхніх інтересах, спрямована на повернення простроченої заборгованості безпосередня взаємодія, Особами, з якими може взаємодіяти колекторська компанія, з моменту отримання документів, які свідчать, що така особа: 1) є недієздатною особою або особою, обмеженою в дієздатності; 2) перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я; 3) є особою з інвалідністю I групи; 4) є неповнолітньою особою.

В цілому системний аналіз Закону № 1349-IX дозволяє зробити висновок, що його норми містять інноваційні положення щодо правового регулювання підприємницької діяльності колекторських компаній.

Тверезовська Крістіна Сергіївна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ТРАНСФЕРНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

У науковій роботі розглядається застосування методів трансферного ціноутворення в контексті аналізу судової практики.

Ключові слова: оподаткування, трансфертне ціноутворення, контрольовані операції.

Tverezovska Kristina

*Research Assistant of Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development
of NALS of Ukraine*